

Louis Bouwmeesterschool

Afwegingskader: handvat bij ingewikkelde keuze

Door: **Schoolfacilites**

Komende jaren valt er een flinke puzzel op te lossen rond onderwijs-huisvesting. Veel schoolgebouwen zijn gedateerd en staan op de nominatie vervangen te worden. Of is renovatie een optie? En, is het ook niet duurzamer om een pand een tweede leven te geven? Welke argumenten wegen mee bij zo'n besluit? Wat zijn de voor- en nadelen van een keuze, wat de mitsen en maren? Kortom: Hoe maak je schoolgebouwen toekomstbestendig, rekening houdend met de veranderende eisen op het gebied van gebruik, duurzaamheid en klimaat?

Eerste diagnose

Vragen waarmee elk schoolbestuur en elke gemeente te maken krijgen. Dan is het nuttig het wiel niet steeds zelf te hoeven uitvinden, te verzanden in oeverloze discussies of essentiële zaken over het hoofd te zien, maar snel een eerste 'diagnose' te kunnen stellen. Een vertrekpunt dus op basis waarvan gestructureerd en gericht kan worden gepraat en onderhandeld. Elke situatie heeft natuurlijk eigenheden en vaak spelen er ook sentimenten. Maar als de start van het proces zo objectief mogelijk is gemeten, biedt dat betere kansen er samen in harmonie uit te komen. Er ligt dan een degelijk fundament waarop kan worden 'gebouwd'.

Ontwikkelgroep

Een groep huisvestingspecialisten uit het onderwijs heeft zich, op verzoek van de PO-Raad, in Bouwstenenverband tijdens vier intensieve sessies met de materie bezig gehouden. Mireille Uhlenbusch van HEVO heeft het proces begeleid.

Tijdens de Najaarsbijeenkomst van Bouwstenen voor Sociaal op 30 november 2017 in Veenendaal presenteert en toetst de ontwikkelgroep het resultaat van haar werk. Wellicht worden tijdens die sessie op basis van ingebrachte casussen nog wat punten op de 'i' gezet.

Schuiven en schrappen

"Tot nu toe wordt vaak gekozen voor nieuwbouw, omdat renovatie financieel niet was rond te krijgen. Als renoveren wordt opgenomen in de verordening van de gemeente, wordt het interessant die mogelijkheid mee te wegen," zegt Dieuwerke Spaans. Zij is projectmanager bij 'De Haagse Scholen' een stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs. "Het heeft mij verbaasd hoe je, in relatief korte tijd, gezamenlijk komt tot een bruikbaar afwegingskader. Inventariseren, vragen stellen, brainstormen, associëren, schrappen, schuiven, ieder vanuit een eigen achtergrond toetsen, bijschaven en weer testen. Je merkt hoe nuttig en leerzaam het is kennis en expertise te delen. Elke situatie is weer anders zoals de grootte van de organisatie, politieke factoren en geografische verschillen. Maar je vindt uiteindelijk toch de grootste gemene deler. En die is bruikbaar voor een eerste afweging tussen renovatie en vervangende nieuwbouw."

Beoordelingscriteria

Het afwegingskader kan gezien worden als een mal, waarin gegevens die eigenlijk voor iedereen gelden, worden gegoten. Invullen neemt pakweg een uurtje in beslag. Daarna vertelt de score in welke richting de juiste beslissing wijst. Dat is input voor verder onderzoek en discussie. Finetunen is altijd maatwerk.

Welke aspecten spelen tijdens zo'n eerste weging een rol? Allereerst de ruimtelijke. Denk daarbij aan locatiegrootte, bereikbaarheid,

verkeerssituatie, toegankelijkheid en wijk- of regiofunctie. En dan het huidige gebouw. Hoe is de constructie en de technische kwaliteit en in hoeverre is het gebouw geschikt (te maken) voor het onderwijsconcept? Wat is de belevingswaarde? Wat zijn de maatschappelijke voors en tegens in de afwegingen? En tenslotte wordt ingezoomd op financiële, bestuurlijke en juridische exponenten.

Afwegingskader

Uiteindelijk resulteert beantwoording in een score. Is die bindend? "Natuurlijk niet," zegt Mireille Uhlenbusch. "Het is een indicatie en geeft inzicht in de specifieke aspecten die een rol spelen bij de afweging. Bij de invulling van het afwegingskader wordt beargumenteerd welke consequenties aan een keuze zitten en door een weging aan aspecten in een specifieke situatie te geven, komt de voorkeursvariant boven. Tijdens het maken van het afwegingskader zijn de belangrijkste zaken de revue gepasseerd. Hoewel dit een groepsproces is geweest, was het prettig dat Eelco Groenen van SKPO Son en Breugel bijzonder handig is met Excel. Hij kon daardoor tussen de tweede en derde sessie samen met Raymond Ophuis van SCOPE, Scholengroep Alphen aan de Rijn een nieuwe testversie in Excel maken, waarmee de ontwikkelgroep tijdens de derde sessie meteen aan de slag kon."

Testcase

"Ik ga binnenkort met de gemeente Roerdalen gezamenlijk dit afwegingskader invullen, omdat er een dorpsschool toe is aan vervangen-

de nieuwbouw of renovatie," vertelt Frank Rubel, beleidsmedewerker huisvesting & facilitaire zaken bij de Stichting Swalm & Roer en deelnemer aan de ontwikkelgroep. "Een mooie testcase. Wij hebben gewerkt naar een praktisch werkbaar instrument met een vraagstelling die voor één uitleg vatbaar is. Als dat in Roerdalen lukt, hebben we als ontwikkelgroep een bruikbare tool geproduceerd. Noem het een afwegingskader 2017.1, want statisch mag en kan het niet zijn. Aanpassingen zullen gaande de ontwikkelingen en het gebruik nog wel volgen."

Waar staat het afwegingskader?
Het afwegingskader voor renovatie en nieuwbouw is binnenkort te vinden op de website van Bouwstenen www.bouwstenen.nl.

Meedoen?

Bouwstenen ontwikkelt samen met het werkveld praktische tools en houvast; dit keer op verzoek van de PO-Raad. Meedoen en mede de agenda bepalen kan door partner van Bouwstenen te worden.

"Het heeft mij verbaasd hoe je, in relatief korte tijd, gezamenlijk tot een bruikbaar afwegingskader komt"

Dieuwerke Spaans, projectmanager Stichting De Haagse Scholen

